

Zvonimir Trampus, mag. iur.

Ovrha na plaći u 2012.

Posebni oblik ovrhe na novčanoj tražbini ovršenika je ovrha na plaći i stalnim novčanim primanjima. U provođenju takve ovrhe poslodavatelji – isplatitelji plaća imaju određene obveze u skladu s Ovršnim zakonom i drugim zakonom, iz čega proizlazi i odgovornost poslodavatelja. U ovom članku pišemo o zakonskim obvezama poslodavatelja isplatitelja plaća i dr., kao i financijskom i računovodstvenom poslovanju, veznom uz provođenje navedene vrste ovrhe, uzimajući u obzir važeće propise koji se u tom smislu primjenjuju od početka 2011. godine. i u 2012. godini.

1. Pristupna razmatranja

Radi preglednosti predmeta ovog članka daje se prethodno prikaz zakona i drugih propisa koji su u primjeni od početka 2011. godine.

1.1. Zakoni i propisi koji su glede ovrhe na plaći u primjeni od početka 2011. godine i u 2012. godini

Zakoni:

- 1) Ovršni zakon (Nar. nov., br. 57/96 do 67/08) „stari“ – u nastavku: OZ/08, u određenom dijelu
- 2) Ovršni zakon (Nar. nov., br. 139/10 do 154/11) „novi“ – u nastavku: OZ/10, u određenom dijelu
- 3) Obiteljski zakon (Nar. nov., br. 116/03 do 107/07), u određenom dijelu
- 4) Zakon o roditeljskim i roditeljskim potporama (Nar. nov., br. 85/08 do 110/08), u određenom dijelu
- 5) Zakon o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima (Nar. nov., br. 91/10), u nastavku: ZONS.
- 6) Zakon o radu (Nar. nov., br. 149/09 do 61/11), u određenom dijelu
- 7) Zakon o Financijskoj agenciji (Nar. nov., br. 117/01 do 42/05), u odgovarajućem dijelu – u nastavku: FINA
- 8) Opći porezni zakon (Nar. nov., br. 147/08 do 18/11), u odgovarajućem dijelu – u nastavku: OPZ.

Podzakonski propisi:

- 1) Pravilnik o postupanju s primanjima i naknadama izuzetim od ovrhe (Nar. nov., br. 148/10 do 31/11)

U nastavku označit će se poveznice s navedenim propisima slijedom materije.

Prijelaznim odredbama OZ/08 i OZ/10 propisano je (uz određene izmjene i dopune) koje se odredbe tih zakona primjenjuju do 30.06.2012. (za koje je prije izmjena bio propisan rok 01.01.2012.)

što se u ovom članku uzima u obzir kod prikaza postupka ovrhe na plaći u 2012. godini.

1.2. Opis pojmova iz odgovarajućeg Ovršnog zakona i ZONS-a

U smislu navedenih zakona pojedini pojmovi imaju sljedeće značenje:

- **»osnova za plaćanje«** jest rješenje o ovrsi, rješenje o osiguranju, zadužnica, nalog Ministarstva financija za naplatu po aktiviranom državnom jamstvu, nalog za pljenidbu u postupku prisilnog izvršenja pravomoćno izrečene novčane kazne u kaznenom i prekršajnom postupku i svaka druga odluka nadležnog tijela kojom se u cijelosti ili djelomice prihvaća prijedlog za provedbu ovrhe,
- **»nadležno tijelo«** jest tijelo koje je na temelju zakona ovlašteno donositi, odnosno izdavati osnovu za plaćanje,
- **»ovrhovoditelj«** jest ovrhovoditelj, odnosno vjerovnik prema zakonima kojima se uređuje ovršni, porezni i carinski postupak,
- **»ovršeni«** jest ovršenik, odnosno dužnik prema zakonima kojima se uređuje ovršni, porezni i carinski postupak,
- **»banka«** jest kreditna institucija, osnovana prema zakonu kojim se uređuje poslovanje kreditnih institucija, pod kojom se podrazumijeva banka, štedna banka i podružnica strane banke sa sjedištem u Republici Hrvatskoj,
- **»nalog«** jest nalog koji Agencija na temelju osnove za plaćanje daje banci, odnosno Hrvatskoj narodnoj banci da prema podacima sadržanima u tom nalogu izvrši pljenidbu novčanih sredstava na računu ovršenika, izvrši plaćanje s računa ovršenika na račun ovrhovoditelja ili drugi račun naveden u osnovi za plaćanje, provede mjeru osiguranja naplate na računu ovršenika, izvrši blokadu, odnosno deblokadu računa ovršenika ili obavi drugu radnju radi izvršenja osnove za plaćanje,

- **»rješenje o ovrsi«** označava rješenje kojim je u cijelosti ili djelomice prihvaćen ovršni prijedlog ili kojim se ovrha određuje po službenoj dužnosti,
- **»javno ovjerovljena isprava«** ili **»ovjerovljena isprava«** označava ispravu na kojoj je potpis neke osobe ovjerio javni bilježnik ili koja druga osoba ili tijelo s javnim ovlastima u čijoj je to nadležnosti,
- **»Financijska agencija«** (u nastavku teksta: Agencija) označava pravnu osobu koja provodi ovrhu prema odredbama zakona kojim se uređuje provedba ovrhe na novčanim sredstvima,
- **»račun«** jest transakcijski račun prema zakonu kojim se uređuje platni promet, na kojem se u Hrvatskoj narodnoj banci, odnosno banci vode novčana sredstva u domaćoj i stranoj valuti, te novčani polog po viđenju i ulog na štednju po viđenju,
- **»tražbina«** označava pravo na neko davanje, činjenje, nečinjenje ili trpljenje.

2. Provođenje ovrhe na plaći i ostalim novčanim primanjima do 30.06.2012.

Kao što je uvodno napomenuto na provođenje ovrhe na plaći i stalnim novčanim primanjima u 2012. godini (u nastavku: ovrha na plaći) primjenjuje se u najvećem dijelu »stari« Ovršni zakon (OZ/08), a u manjem dijelu i »novi« Ovršni zakon (OZ/10) te ostali zakoni i drugi propisi povezani s ovrhom na plaći.

Ovrha na plaći odgovarajući je dio odredbama OZ/08 koje se odnose na ovrhu na novčanoj tražbini ovršenika, što se uzima u obzir u nastavku prikaza prema logičnom slijedu sadržaja naslovne materije.

Ovrha na novčanoj tražbini ovršenika uređena je odredbama Glave XII. OZ/08. Zakonske odredbe o toj ovrsi uređuju prisilnu naplatu na tražbini dužnika – ovršenika. Kao i u inim zakonskim odrednicama o ovrsi i u navedenom je dijelu Ovršnog zakona primjereno zastupljena zaštita dostojanstva ovršenika, kao i načelo da ovrha za njega bude što manje nepovoljna (arg. iz čl. 6. toga Zakona).

2.1. Opće i posebne premise za ovrhu na novčanoj tražbini

Radi boljeg razumijevanja ovrhe na novčanoj tražbini prikazuje-mo određene temeljne postupovne pretpostavke. Ovrha na imovini dužnika ovršenika provodi se isključivo na temelju zakonske ovršne isprave.

Za određivanje ovrhe stvarno su nadležni općinski sudovi, ako rješavanje tih predmeta nije izrijekom povjereno drugom sudu, tijelu ili osobi.

Za provedbu ovrhe stvarno je nadležan sud iste vrste, kao i sud koji je nadležan odlučivati o ovršnom prijedlogu, ako zakonom nije drukčije određeno.

2.2. Rješenje o ovrsi

Radi određivanja i provođenja ovrhe donosi se rješenje o ovrsi.

U rješenju o ovrsi mora biti naznačena ovršna, odnosno vjerodostojna isprava na temelju koje se ovrha određuje, ovrhovoditelj i ovršenik, tražbina koja se ostvaruje, sredstvo i predmet ovrhe te drugi podaci potrebni za provedbu ovrhe (čl. 37. OZ-08).

Rješenje o ovrsi dostavlja se ovrhovoditelju i ovršeniku.

Pljenidba tražbine provedena je danom dostave rješenja o ovrsi ovršenikovom dužniku.

Ovrhovoditelj pljenidbom stječe založno pravo na ovršenikovoj tražbini, a ovršenikov dužnik nema pravo žalbe protiv rješenja o pljenidbi.

2.3. Posebnosti glede ovrhe na plaći

U ovrsi na plaći i drugim stalnim novčanim primanjima primjenjuju se odredbe koje se odnose na ovrhu na novčanim tražbinama, uz napomenu da se posebnim odredbama propisuju određene posebnosti, s obzirom na specifičnosti plaće i drugih novčanih primanja ovršenika.

U nastavku ovoga članka prikazujemo postupak koji se primjenjuje pri ovrsi, odnosno pljenidbi plaće i stalnih novčanih primanja zaposlenika, uzimajući u obzir i sve relevantne odredbe Ovršnog zakona koje se odnose na ovrhu na novčanim tražbinama, a koje se primjenjuju i pri provođenju ovrhe na plaći.

Dakako da brojne druge postupovne pretpostavke za ovrhu nisu razmatrane u ovom članku, nego samo one koje su bitno značajne za djelatnike u financijsko-računovodstvenoj funkciji poslodavatelja u obavljanju provođenja ovrhe na plaći i drugim stalnim novčanim primanjima zaposlenika – ovršenika.

Rješenje o ovrsi na plaći dostavlja se i ovršenikovu dužniku (isplati-telju plaće), a njime se zabranjuje da on ovršeniku isplati novčanu tražbinu. Ovršeniku se zabranjuje da tu tražbinu naplati ili da inače raspolože s njom.

Rješenjem o ovrsi na plaći određuje se pljenidba određenoga dijela plaće i nalaže se poslodavcu koji ovršeniku isplaćuje plaću da novčani iznos za koji je određena ovrha isplati odnosno isplaćuje ovrhovoditelju nakon pravomoćnosti tog rješenja.

Rješenje o ovrsi odnosi se i na povećanje plaće do kojega dođe nakon dostave rješenja o ovrsi.

U vezi s ovim odredbama postavlja se pitanje treba li poslodavac po primitku rješenja o ovrsi koje još nije pravomoćno započeti s obustavama na plaći radnika, a po pravomoćnosti rješenja isplaćivati zaplijenjeni iznos.

Sudska praksa određuje da se zapljena mora provoditi odmah po dostavi rješenja ovršenikovom dužniku (poslodavcu), a da se isplata ovrhovoditelju mora provesti po pravomoćnosti rješenja.

Odredbe ovog dijela Zakona na odgovarajući se način primjenjuju i na ovrhu na drugim stalnim novčanim primanjima ovršenika.

2.3.1. Plaća i naknada plaće

Plaća radnika se prema odredbama Zakona o radu ugovara ugovorom o radu. Tim se ugovorom uređuje osnovna plaća, dodaci na plaću te razdoblja isplate primanja na koja radnik ima pravo.

Radnik ima pravo i na naknadu plaće za razdoblja u kojima ne radi zbog opravdanih razloga određenih zakonom, drugim propisom ili kolektivnim ugovorom.

Predmetom ovrhe može biti plaća i naknada plaće, bez obzira na to isplaćuje li je poslodavac ili netko drugi. Pritom predmetom ovrhe može biti samo onaj dio plaće koji se, nakon što se plate sva javna davanja (porez, prizrez i doprinosi), isplaćuje radniku kao neto iznos.

Neto plaća koja se isplaćuje radniku predstavlja iznos na kojem se može provesti ovrha.

Prema odredbi članka 92. novog Ovršnog zakona (OZ/10) ovrha se provodi i na sljedećim primanjima:

- naknadi umjesto plaće,
- naknadi za skraćeno radno vrijeme,
- naknadi zbog umanjenja plaće,
- mirovini,

- plaći vojnih osoba te na primanja osoba u pričuvnom sastavu za vrijeme vojne službe i na **drugom stalnom novčanom primanju** civilnih i vojnih osoba.

Izuzetak prema navedenom članku 92. stavak 5. i 6. OZ/10 propisan je u smislu:

- **da se ovrha na primanju invalida** po osnovi novčane naknade za tjelesno oštećenje i doplatka za tuđu pomoć i njegu može provesti samo radi naplate tražbine po osnovi zakonskoga uzdržavanja, naknade štete nastale zbog narušenja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i naknade štete za izgubljeno uzdržavanje zbog smrti davatelja uzdržavanja, i to do iznosa od jedne polovice toga primanja;
- **da se ovrha na primanju po osnovi ugovora o doživotnom uzdržavanju i doživotnoj renti te na primanju po osnovi ugovora o osiguranju života** može provesti samo na dijelu koji prelazi iznos najviše stalne socijalne skrbi koja se isplaćuje na području na kojemu ovršenik ima prebivalište.

Posebno valja istaknuti da prema članku 4. Zakona o roditeljnim i roditeljskim potporama **novčane potpore** ostvarene prema tom Zakonu ne mogu biti predmet ovrhe ili osiguranja (kredita, pologa i sl.), osim prema sudskoj odluci ili rješenju nadležnog centra za socijalnu skrb radi koristi djeteta za koje su ostvarene. Dakle, roditeljne i roditeljske naknade i potpore mogu biti predmetom ovrhe radi uzdržavanja djeteta i druge koristi djeteta, ali ne i za druge obveze.

2.3.2. Isključenje od ovrhe primanja koja nemaju svojstvo stalnosti

Prema sudskoj praksi navode se primanja **koja ne bi imala svojstvo stalnosti u smislu čl. 92. OZ/10**, u koja se, primjerice, ubrajaju primanja po osnovi ugovora o djelu, autorskopravnom ugovoru i drugim sličnim ugovorima. Također, u tu kategoriju stalnih novčanih primanja ne bi ulazila primanja otpremnina zbog otkaza ugovora o radu, otpremnina zbog odlaska u mirovinu, naknada materijalnih troškova (dnevnice za službena putovanja, prijevoz na posao i s posla, naknade za odvojeni život, božićnica, terenski dodatak i dr.).

2.3.3. Specifičnosti glede ovrhe na naknadi plaće

U primjeni Ovršnog zakona valja uvažavati i pravilo da se **ovrha na naknadi plaće provodi ako je u ovršnoj ispravi utvrđena ovrha na naknadi plaće**.

Stoga ovrhovoditelj, predlažući ovrhu, treba u prijedlogu za ovrhu navesti da traži ovrhu na plaći i naknadi plaće, pa će i rješenje o ovrši suda ili javnog bilježnika tako glasiti. Nakon pravomoćnosti ovršne isprave poslodavac je obvezatan postupati pridržavajući se sadržaja te isprave kako ona glasi.

Takvo određenje proizlazi iz supsidijarne primjene Zakona o parničnom postupku, prema kojem sud odlučuje u granicama zahtjeva koji su stavljeni u postupku, što se primjenjuje i u ovršnom postupku.

2.4. Izuzimanje od ovrhe

Odredbom članka 91. OZ/10 propisano je:

Izuzeti su od ovrhe:

- 1) primanja po osnovi zakonskoga uzdržavanja, naknade štete nastale zbog narušenja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i naknade štete za izgubljeno uzdržavanje zbog smrti davatelja uzdržavanja,
- 2) primanja po osnovi naknade zbog tjelesnoga oštećenja prema propisima o invalidskom osiguranju,
- 3) primanja po osnovi socijalne skrbi,

- 4) primanja po osnovi privremene nezaposlenosti,
- 5) primanja po osnovi dječjega doplatka,
- 6) primanja po osnovi stipendije i pomoći učenicima i studentima,
- 7) naknada za rad osuđenika, osim za tražbine po osnovi zakonskoga uzdržavanja te za tražbine naknade štete prouzročene kaznenim djelom osuđenika,
- 8) primanja po osnovi odličja i priznanja,
- 9) roditeljne i roditeljske novčane potpore, osim ako posebnim propisom nije dužičije određeno,
- 10) ostala primanja izuzeta od ovrhe po posebnim propisima.

2.5. Ograničenje ovrhe

Odredbom članka 92. OZ/10 propisano je:

Ako se ovrha provodi na plaći ovršenika, od ovrhe je izuzet iznos u visini dvije trećine prosječne neto plaće u Republici Hrvatskoj, a ako se ovrha provodi radi naplate tražbine po osnovi zakonskog uzdržavanja, naknade štete nastale zbog narušenja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i naknade štete za izgubljeno uzdržavanje zbog smrti davatelja uzdržavanja, iznos u visini od jedne polovine prosječne neto plaće u Republici Hrvatskoj, osim u slučaju ovrhe radi prisilne naplate novčanih iznosa za uzdržavanje djeteta u kojem slučaju je od ovrhe izuzet iznos koji odgovara iznosu od jedne četvrtine prosječne mjesečne isplaćene neto plaće po zaposlenom u pravnim osobama Republike Hrvatske za proteklu godinu.

Ako ovršenik prima plaću koja je manja od prosječne neto plaće u Republici Hrvatskoj, od ovrhe je izuzet iznos u visini dvije trećine plaće ovršenika, a ako se ovrha provodi radi naplate tražbine po osnovi zakonskog uzdržavanja, naknade štete nastale zbog narušenja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i naknade štete za izgubljeno uzdržavanje zbog smrti davatelja uzdržavanja, iznos u visini jedne polovine neto plaće ovršenika.

Prosječna neto plaća je prosječan iznos mjesečne neto plaće isplaćene po jednom zaposlenom u pravnim osobama u Republici Hrvatskoj, za razdoblje siječanj-kolovoz tekuće godine, koju je dužan utvrditi Državni zavod za statistiku i objaviti je u »Narodnim novinama«, najkasnije do 31. prosinca te godine. Tako utvrđeni iznos primjenjivat će se u sljedećoj godini. (Taj iznos za 2011. godinu je 5.305,00 kn. – Nar.nov. 129/10).

Od 01.01.2012. prosječna neto plaća RH za primjenu kod ovrhe na plaći iznosi 5.408,00 kn, kao prosječna neto plaća za zaposlene u pravnim osobama RH za razdoblje siječanj-kolovoz 2011. (Nar.nov., br. 133/11).

Prema tome zaštićeni iznosi neto plaće u RH za provođenje ovrhe na plaći u ovisnosti od navedenih vrsta tražbina jesu:

- a) za 2011. (do kraja godine):
 - 2/3 prosječne neto plaće RH 3.536,67 kn
 - 1/2 prosječne neto plaće RH 2.652,50 kn
 - 1/4 prosječne neto plaće RH 1.326,25 kn
- b) za 2012 (do kraja godine)
 - 2/3 prosječne neto plaće RH 3.605,33 kn
 - 1/2 prosječne neto plaće RH 2.704,00 kn
 - 1/4 prosječne neto plaće RH 1.352,00 kn

Ako radnik ima plaću nižu od prosjeka Republike Hrvatske, iznos koji se može ovršiti također ovisi o tražbini iz ovrhe:

- ako se ovrha provodi radi naplate tražbine po osnovi zakonskog uzdržavanja, naknade štete nastale zbog narušenja zdravlja ili smanjenja odnosno gubitka radne sposobnosti i naknade štete za izgubljeno uzdržavanje zbog smrti davatelja

uzdržavanja, od ovrhe je izuzet iznos u visini jedne polovine neto plaće radnika – ovršenika.;

- za ostale tražbine od ovrhe je izuzet iznos u visini dvije trećine neto plaće radnika – ovršenika.

Kada ovršenik prima plaću koja je niža od prosječne mjesečne isplaćene neto-plaće po zaposlenom u pravnim osobama RH na proteklu godinu, tada se ovrha s osnove zakonskog uzdržavanja (**dakle, i djeteta**) provodi na jednoj polovini plaće ovršenika i vrijedi sve što je već izneseno u pogledu granica ovrhe.

2.6. Ovrha kada pravo na uzdržavanje ima više osoba

Ako pravo na zakonsko uzdržavanje odnosno pravo na rentu za izgubljeno uzdržavanje zbog smrti davatelja uzdržavanja prema istom ovršeniku ima više osoba, a ukupni iznos njihovih tražbina prelazi dio plaće koji može biti predmet ovrhe, ovrha se određuje i provodi u korist svakoga od takvih ovrhovoditelja razmjerno visini njihovih tražbina.

Ako nakon započete provedbe ovrhe na plaći odnosno drugom stalnom novčanom primanju bude podnesen novi prijedlog za ovrhu na tražbini iz prethodnog stavka, sud će prije doneseno rješenje o ovrsi izmijeniti po službenoj dužnosti u smislu prethodnog stavka i odrediti iznos koji će se ubuduće isplaćivati pojedinim ovrhovoditeljima.

U slučaju iz prethodnog stavka rješenje o ovrsi dostavlja se i prijašnjem ovrhovoditelju koji protiv rješenja ima pravo žalbe (arg. iz čl. 174. OZ/08).

Prikazujemo izračun više tražbina na primjeru što slijedi:

Ako je dopuštena neto plaća za ovrhu 3.000,00 kn, a za pljenidbu s osnove uzdržavanja postoje dvije tražbine, tako da je jedna 3.000,00 kn, a druga 2.000,00 kn, tada se razmjer tražbina za pljenidbu izračunava pomoću postotnog odnosa:

- prva tražbina	3.000,00 kn = 60%
- druga tražbina	2.000,00 kn = 40%
UKUPNO:	5.000,00 kn = 100%

Ako navedeni odnos primijenimo na dopušteni iznos neto plaće dobivamo rezultat da je prvu tražbinu moguće plijeniti (3.000,00 x 60%) u iznosu od 1.800,00 kn, a drugu (2.000,00 x 40%) u iznosu od 800,00 kn.

2.7. Zaštita plaće odnosno primanja na računu ovršenika

Odredbom članka 122. OZ/10 propisana je zaštita plaće odnosno primanja koja se ovršeniku uplaćuju na račun.

Ako se ovršeniku uplaćuju primanja i naknada iz članka 91. ili iznosa koji su izuzeti od ovrhe iz članka 92. ovoga Zakona, ovršenik je o tome dužan obavijestiti Agenciju.

Po primitku obavijesti iz stavka 1. ovoga članka, Agencija je bez odgode dužna uplatiteljima dostaviti podatke iz te obavijesti i podatak o vrsti tražbine za koju je ovrha određena, radi uskrate uplata iz prethodnog stavka. Uplatitelji su dužni odmah uskratiti uplatu primanja i naknada iz članka 91. ili iznosa koji su izuzeti od ovrhe iz članka 92. ovoga Zakona.

Ako se primanja i naknada iz članka 91. ili iznosa koji su izuzeti od ovrhe iz članka 92. ovoga Zakona **uplaćuju ovršeniku putem banke**, banka je dužna po nalogu Agencije ovršeniku otvoriti poseban račun. O otvaranju posebnog računa banka je bez odgode dužna obavijestiti Agenciju, a Agencija uplatitelje koji su dužni izvršiti uplatu na poseban račun.

Uplatitelj primanja i naknada iz članka 91. ili iznosa koji su izuzeti od ovrhe iz članka 92. ovoga Zakona, odnosno banka, dužni su na zahtjev ovršnog tijela dostaviti podatke o uplatama, odnosno podatke o uplatama i stanju na posebnom računu.

Prethodno navedenim odredbama OZ/10 provedena je **zaštita zapljene propisanog dijela plaće koji se ovršeniku isplaćuje na tekući ili drugi račun.**

Sadržaj zaštićene plaće i naknade plaće detaljno je opisan pod 2.3.1., 2.4. i 2.5., kao i određenje **da se ovrha odnosi samo na stalna novčana primanja** (isključuje primanja koja nemaju svojstvo stalnosti opisan je pod 2.3.2.).

U svrhu provođenja navedene zaštite plaće ovršenika ministar financija donio je Pravilnik o postupku s primanjima koji se primjenjuju od 1. siječnja 2011.

Tim se Pravilnikom uređuju uvjeti, rokovi i način postupanja ovršenika, Agencije, banke i drugih subjekata iz članka 122. OZ/10, uključujući sadržaj ovršenikove obavijesti iz članka 122. toga Zakona te način otvaranja, vođenja i zatvaranja posebnog računa ovršenika iz članka 122. toga Zakona.

Ovršenik je dužan, sukladno navedenom članku 122. OZ/10, obavijestiti Agenciju o uplatama primanja i naknade iz članka 91. toga Zakona ili iznosa koji su izuzeti od ovrhe iz članka 92. toga Zakona u slučaju provedbe ovrhe na novčanim sredstvima ovršenika.

Primanjima i naknadama iz članka 91. i 92. Zakona smatraju se se i primanja i naknade izuzeti temeljem posebnih zakona te primanja, naknade i iznosi izuzeti od ovrhe ako se uplaćuju iz inozemstva (dalje u tekstu: uplate iz inozemstva).

Navedenu obavijest ovršenik dostavlja u jedinicu Agencije prema popisu jedinica Agencije koji se nalazi u Prilogu 1 koji je sastavni dio Pravilnika.

Obavijest ovršenika sadržava:

- ime i prezime, adresu i OIB ovršenika,
- vrstu primanja ili naknada iz članka 91. Zakona i iznosa koji su izuzeti od ovrhe iz članka 92. Zakona, **uključujući primanja i naknade izuzeti temeljem posebnih zakona i uplate iz inozemstva,**
- **naziv i adresu** u OIB uplatitelja (za uplate iz inozemstva: naziv uplatitelja i državu uplatitelja)
- broj računa na koji se uplaćuju primanja, naknade i iznosi koji su izuzeti od ovrhe te naziv banke u kojoj je taj račun otvoren,
- **podatak kako se radi o uplati iz inozemstva, banka u koju se uplaćuje, dokaz (dokumentacija) o postojanju tog primanja, naknade ili iznosa izuzetog od ovrhe i ovjereni prijevod tog dokaza na hrvatski jezik,**
- **podatke o rješenju o ovrsi kojim se nalaže plaćanje u rentama za primanja izuzeta od ovrhe iz članka 91. Zakona (broj rješenja, ime i prezime, adresu i OIB ovršenika) ako je ovršenik koji podnosi ovu obavijest Agenciji ovrhovoditelj po tom rješenju,**
- potpis ovršenika.

Obrazac obavijesti nalazi se u Prilogu 2 koji je sastavni dio Pravilnika.

Po primitku obavijesti Agencija je dužna bez odgode uplatiteljima iz ove obavijesti dostaviti podatke iz te obavijesti i podatak o vrsti tražbine za koju je ovrha određena, a radi uskrate uplata iz ovog Pravilnika.

Podatke iz prethodnog stavka Agencija dostavlja preporučenom pošiljkom s povratnicom, neposrednom dostavom ili elektroničkim putem uz poruku potpisanu naprednim elektroničkim potpisom.

Uplatitelji iz Pravilnika dužni su, odmah po primitku podataka Agencije uskratiti uplatu na ovršenikov račun primanja, naknada i iznosa iz ovog Pravilnika, sukladno članku 122. Zakona.

Agencija će banci navedenoj u obavijesti iz ovog Pravilnika naložiti otvaranje posebnog računa ovršenika.

Nalog za otvaranje posebnog računa ovršenika Agencija šalje banci **elektronički potpisanom porukom za tu namjenu**.

U nalogu za otvaranje posebnog računa ovršenika Agencija će navesti podatke o uplatiteljima primanja iz ovog Pravilnika, a prema obavijesti iz ovog Pravilnika.

Na posebni račun ovršenika otvoren sukladno ovom Pravilniku banka prima isključivo uplate uplatitelja navedenih u nalogu.

Banka je dužna odmah po primitku naloga Agencije otvoriti poseban račun ovršeniku. Agencija je dužna o otvaranju računa iz prethodnog stavka, bez odgode, obavijestiti pisanim ili elektroničkim putem, ovršenika te uplatitelje iz ovog Pravilnika radi uplate primanja, naknada i iznosa iz ovog Pravilnika na poseban račun ovršenika.

Kada prestanu razlozi za postojanje posebnog računa ovršenika iz ovog Pravilnika, Agencija će naložiti banci kod koje je otvoren taj račun njegovo zatvaranje.

Nalog za zatvaranje posebnog računa ovršenika Agencija šalje banci elektronički potpisanom porukom.

Banka je dužna po primitku naloga Agencije iz prethodnog stavka zatvoriti poseban račun ovršenika, a preostala sredstva isplatiti ovršeniku. Agencija je dužna o zatvaranju računa bez odgode obavijestiti pisanim ili elektroničkim putem, uplatitelje iz ovog pravilnika. Način razmjene elektronički potpisanih poruka između Agencije i banke iz Pravilnika, njihova struktura, format i sadržaj opisani su u Prilogu 1 Pravilnika o uvjetima (Nar. nov., br. 96/10 do 130/10).

Uplatitelji iz ovog Pravilnika odnosno banka, dužni su na zahtjev ovršnog tijela dostaviti podatke o uplatama, odnosno podatke o uplatama i stanju na posebnom računu iz ovog Pravilnika.

ističemo...

Glede primanja koja nemaju značaj stalnosti (putni troškovi, regres, božičnice i sl.) u smislu članka 92. OZ/10, preporuča se isplatiateljima da ih isplaćuju u gotovom novcu, u cilju zaštite zaposlenika radi moguće ovrhe na tekućem računu, jer su takve gotovinske isplate dopuštene u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak.

2.8. Mjesto isplate

Tražbine za koje nije propisano bezgotovinsko plaćanje ovrhovoditelj može naplaćivati izravno na blagajni na kojoj se ovršeniku isplaćuje plaća (arg. iz čl. 175. st. 1. OZ/08).

U poslovnoj praksi u primjeni je gotovo isključivo odredba stavka 2. toga članka Zakona, prema kojoj ovrhovoditelj ima pravo zahtijevati da mu se obustavljeni iznos isplaćuje poštom na adresu koju naznači ili na određeni račun kod pravne osobe koja obavlja poslove platnog prometa uz odbitak troškova doznake.

2.9. Obveze i odgovornosti poslodavatelja u ovrsi na plaći

Poslodavac koji nije postupio prema rješenju o ovrsi odgovara za štetu koju je ovrhovoditelj prema rješenju o ovrsi zbog toga pretrpio (arg. iz čl. 177. st. 4. OZ/08).

Ovrhovoditelj može predložiti da sud u ovršnom postupku rješenjem naloži poslodavatelju da mu isplati sve obroke koje je propustio

obustaviti i isplatiti prema rješenju o ovrsi. Na temelju takvog pravo-moćnog rješenja suda ovrhovoditelj može tražiti ovrhu protiv poslodavatelja u istom ovršnom postupku (arg. iz čl. 177. st. 1. i 3. OZ/08).

2.9.1. Prestanak rada ovršenika

Kad ovršeniku prestane rad, rješenje o ovrsi djeluje i prema drugom poslodavatelju s kojim ovršenik sklopi ugovor o radu ili službi, i to od dana kad je tom poslodavatelju dostavljeno rješenje o ovrsi (arg. iz čl. 176. st. 1. OZ/08).

Prijašnji poslodavac obavezan je bez odgode preporučenom pošiljkom s povratnicom dostaviti rješenje o ovrsi novom poslodavatelju i o tome obavijestiti sud.

Prijašnji poslodavac obavijestit će sud o prestanku ugovora o radu bez odgode ako mu nije poznat novi poslodavatelj, o čemu će sud obavijestiti ovrhovoditelja, određujući mu rok radi pribavljanja podataka o novom poslodavatelju.

Ako ovrhovoditelj ne obavijesti sud o novom poslodavatelju u roku koji mu je određen, sud će obustaviti ovrhu.

Propuštanje poslodavatelja u svezi s obvezom obavještanja i dostavljanja podataka povlači odgovornost za štetu prema ovrhovoditelju.

2.10. Specifičnost obustave od plaće kod sankcije glede nositelja javne dužnosti

Zakonom o sprečavanju sukoba interesa u obnašanju javnih dužnosti (Nar. nov., br. 163/03 do 38/09) propisana je, između ostalog, sankcija koju Povjerenstvo može izreći dužnosniku **u smislu obustave isplate dijela neto mjesečne plaće dužnosnika**.

Sankcija obustave isplate dijela neto plaće dužnosnika ne može trajati dulje od tri mjeseca, a iznos obuhvaćen obustavom ne smije prelaziti 1/3 neto mjesečne plaće dužnosnika.

Navedena specifičnost predstavlja odstupanje od odredaba o obustavama iz plaća prema Ovršnom zakonu u skladu s odredbom članka 1. OZ/08.

2.11. Zapljena po pristanku dužnika (čl. 124. OZ/10)

Dužnik može privatnom ispravom potvrđenom (solemnizacija) kod javnog bilježnika dati suglasnost da se radi naplate tražbine vjerovnika zapljene njegova plaća, odnosno drugo stalno novčano primanje, osim u dijelu u kojem je to primanje izuzeto od ovrhe.

Suglasnost kojom se dopušta pljenidba plaće, odnosno drugog stalnog novčanog primanja za iznos koji je izuzet od ovrhe, ne proizvodi pravne učinke.

Isprava iz prethodnog stavka izdaje se u jednom primjerku, ima značenje pravnog posla iz članka 90. stavka 1. ovoga Zakona, te pravni učinak pravo-moćnog rješenja o ovrsi.

Ispravu iz stavka 1. ovoga članka s učincima dostave rješenja o ovrsi poslodavcu dostavlja vjerovnik, preporučenom poštanskom pošiljkom s povratnicom ili preko javnoga ovršitelja, odnosno javnoga bilježnika.

Iznimno, zapljena na temelju suglasnosti dužnika nema utjecaja na provedbu ovrhe na plaći radi namirenja tražbine po osnovi zakonskoga uzdržavanja, naknade štete nastale po osnovi narušenja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i naknade štete po osnovi izgubljenoga uzdržavanja zbog smrti davatelja uzdržavanja.

Navedena isprava ima svojstvo ovršne isprave na temelju koje se može tražiti ovrha protiv dužnika i na drugim predmetima ovrhe.

Navedene odredbe na odgovarajući se način primjenjuju i na jamca ako je dao suglasnost u navedenoj ispravi, osim odredbe iz prethodnog stavka.

Za dopuštenost izjave o suglasnosti o zapljeni plaće mjerodavni su činjenično stanje i podaci iz članka 92. stavka 3. ovoga Zakona u vrijeme ovjere te izjave kod javnog bilježnika (navedeno se odnosi na podatke o neto plaći u pravnim osobama Republike Hrvatske za odgovarajuće razdoblje).

ističemo...

Kako se na prije izdane isprave primjenjuje prijašnji Ovršni zakon, tako će se i nadalje moći plijeniti plaća u cijelosti, ako je izjava dana prije 17. lipnja 2008.

2.12. Prednosni red (redosljed naplate) do 30.06.2012.

Prednosni red založnih prava više ovrhovoditelja određuje se prema danu primitka ovršnog prijedloga kod suda ili javnog bilježnika (arg. iz čl. 156. OZ/08). Ako je ovršni prijedlog upućen poštom, preporučenom pošiljkom, dan predaje pošti smatra se kao dan predaje sudu ili javnom bilježniku.. Ako su ovršni prijedlozi više ovrhovoditelja primljeni istog dana, založna prava imaju isti prednosni red.

Tražbine s istim prednosnim redom namiruju se razmjerno, ako se ne mogu namiriti u cijelosti.

Odredbom ovog članka OZ/08 uspostavljeno je načelno, tzv. vremenskog prioriteta naplate tražbine. To praktično znači da ovrha na temelju isprave koja je prije primljena ima prednost u odnosu na isprave koje su kasnije primljene, bez obzira na vrstu tražbine koja se ovrhom namiruje. U slučaju konkurencije istodobno primljenih isprava za više ovrhovoditelja propisan je model razmjernosti namirenja. Navedeno prikazujemo na praktičnom primjeru ovrhe radi namirenja alimentacije na plaći djelatnika prema pretpostavljenim podacima koji su prikazani u nastavku.

OPIS	KUNA
Kvalificirani dio plaće za namirenje alimentacije u ovrsi	1.000,00
Obustava prema ispravi ovrhovoditelja »A«	600,00
Obustava prema ispravi ovrhovoditelja »B«	500,00
Ukupno obustave prema ispravama	1.100,00
Izračunavanje razmjera (1.000 x 100 : 1.100) = 90,91%	
Mogući iznos obustave za ovrhovoditelja »A« (600 x 90,91%)	545,45
Mogući iznos obustave za ovrhovoditelja »B«	454,55

2.12.1. Prednosni red javnobilježničke isprave – suglasnosti o zapljeni plaće

Odredbama OZ/08 i OZ/10 nije propisan prednosni red glede suglasnosti o zapljeni plaće ovršenika.

Prednosni red (izjave) suglasnosti o zapljeni plaće koja ima pravni učinak pravomoćnog rješenja o ovrsi, **određuje se prema trenutku njezinog zaprimanja od strane ovršenikovog poslodavca**, s obzirom na to da u tom slučaju ne dolazi u obzir primjena kriterija koji vrijedi za rješenje o ovrsi (dan predaje sudu prijedloga za ovrhu), što potvrđuje i sudska praksa.

U slučaju kad isprava o zapljeni po pristanku ovršenika konkurira s rješenjem o ovrsi, prednosni se red određuje:

- za rješenje o ovrsi, prema datumu primitka ovršnog prijedloga na sudu ili kod javnog bilježnika

- za ispravu o zapljeni plaće po pristanku ovršenika, prema datumu dostave te isprave poslodavcu.

Tako određeni prednosni redovi u praksi izazivaju često različite situacije. Ako, primjerice, poslodavac primi uredno ovjerovljenu i dostavljenu ispravu o zapljeni plaće svoga radnika, dužan je po njoj postupiti. Ako nakon toga primi i rješenje o ovrsi na plaći istog radnika, za koje je ovršni prijedlog na sudu ili kod javnog bilježnika predan prije nego mu je dostavljena isprava o zapljeni plaće, **dužan je obustaviti ili umanjiti isplate po ispravi o zapljeni plaće u korist isplata po sudskom ili javnobilježničkom rješenju.**

Pri tome teba imati na umu da ovjerovljenu ispravu poslodavcu može dostaviti samo vjerovnik preporučenom pošiljkom s povratnikom ili javni bilježnik. U suprotnom dostava nema pravnog učinka. Jednako tako, rješenje o ovrsi poslodavcu može dostaviti samo sud, a ne i stranke osobno, što se u praksi ponekad događa.

ističemo...

Opća pravila o prednosnom redu založnih prava ovrhovoditelja doživjela su promjenu nakon što je izmijenjen Obiteljski zakon s važnošću od 1. siječnja 2008. Ta se promjena odnosi na ovrhu s osnove obveza za uzdržavanje djeteta, tako da ta vrsta ovrhe ime prednost pred svim ostalim ovrhama neovisno o danu primitka ovršnog prijedloga.

Rješenje o ovrsi za uzdržavanje djeteta obustavlja ili smanjuje visinu naplata svih drugih tražbina, neovisno o vremenu njihovog nastanka.

ističemo...

S obzirom na navedena pravila o prednosnom redu, poslodavatelju- isplatalju plaće obično nije poznat podatak o tome kada je sud primio ovršni prijedlog, a doneseno je i dostavljeno rješenje o ovrsi na plaći, tada isplatalj plaće mora od suda zatražiti podatak o vremenu prijama ovršnog prijedloga i ovisno o utvrđenom prednosnom redu ustezati plaću ovršenika.

2.12.2. Primjeri primjene prednosnog reda

2.12.2.1. Prednosni red istovrsnih tražbina

Ako postoje dvije tražbine, a za obje se tražbine plaća može ustezati na način da ostanu zaštićene 2/3 prosječne neto plaće po zaposlenom u Republici Hrvatskoj, i ako ovršne isprave nisu zaprimljene istog dana postupak je sljedeći:

Ako je dio plaće koji se može plijeniti 3.000,00 kn, a postoje dvije tražbine koje se trebaju namiriti od 6.000,00 kn, jedna 4.000,00 kn, a druga 2.000,00 kn, tada se namiruje ona za koju je isprava ranija. Ako je to ona koja je 2.000,00 kn, tada se preostalih 1.000,00 kn koji se mogu plijeniti plijene s osnove druge kasnije isprave, a ako je to ona koja je 4.000,00 kn tada se druga ne može početi namirivati dok se prva ne namiri u cijelosti.

Kada se ustezanje plaće već obavlja na temelju javnobilježničke isprave, a nakon toga bude podnesen ovršni prijedlog kojim se ne traži namirenje tražbine s osnove zakonskog uzdržavanja, naknade štete nastale s osnove narušenja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i naknade štete s osnove izgubljenog uzdr-

žavanja zbog smrti davatelja uzdržavanja, tada prednost u ustezanju plaće ima ovjerovljena isprava, a rješenje o ovrsi može se provoditi samo ako je preostao dio plaće koji se prema pravilima Ovršnog zakona može ustezati. Prednosni red prema primitku kod javnobilježničke isprave treba računati prema danu primitka isprave od strane poslodavca.

Pritom se ovrhovoditelja odnosno sud obavještava o nemogućnosti namirivanja.

2.12.2.2. Prednosni red suglasnosti ovršenika (javnobilježničke isprave) dane prije 17. lipnja 2008.

Ovršenik je dao pristanak (javnobilježničku ispravu) da se njegova plaća može ustezati u cijelosti za tražbinu po kreditu ovrhovoditelja A, a kasnije je dao pristanak na 1/2 plaće drugom ovrhovoditelju B, dok je raspoloživa neto plaća 4.000,00 kn. Tražbina za ovrhovoditelja A je 1.000,00 kn, a tražbina za ovrhovoditelja B 2.500,00 kn.

Pljenidba bi se obavila za prvog ovrhovoditelja A 1.000,00 kn uz ostatak plaće od 3.000,00 kn. Za drugog ovrhovoditelja B mogućnost pljenidbe (prema pristanku) je 1/2 plaće, što čini iznos od 2.000,00 kn (1/2 od 4.000,00 kn) pa bi se moglo plijeniti 2.000,00 kn dok bi ostatak od 1.000,00 kn bio slobodan za ovršenika.

2.12.2.3. Prednosni red kod tražbine za uzdržavanje djeteta

Sve navedeno u prethodnim primjerima ne vrijedi ako je riječ o tražbinama s osnove uzdržavanja djeteta. Tada vrijedi posebni režim koji je uveden 1. siječnja 2008. Obiteljskim zakonom (Nar. nov., br. 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07) prema kojemu uzdržavanje djeteta ima prednost pred ostalim tražbinama.

U praksi to znači da u onom trenutku kada se pojavi potreba za ovrhom na plaći radnika radi namirenja tražbine s osnove uzdržavanja djeteta, sve ostale ovrhe gube red prvenstva u odnosu na tu tražbinu. Ta se tražbina treba namirivati u cijelosti, osim za zaštićenu svotu koja predstavlja jednu četvrtinu prosječne mjesečne isplaćene neto plaće po zaposlenom u pravnim osobama RH za proteklu godinu ako ovršenik ima plaću višu od prosječne neto plaće. Ako nakon što se namiri tražbina s osnove uzdržavanja djeteta za pljenidbu ostane slobodan dio plaće, u odnosu na taj dio primijenjuju se opća pravila o kojima je do sada bilo govora. Odnosno, namiruje se ona tražbina koja bi po propisu imala prednost, dok u odnosu na uzdržavanje djeteta nije uveden poseban režim. Ako se u cijeloj plaći već namiruje novčana tražbina s osnove ovjerovljene isprave, a tijekom tog namirenja pojavi se potreba namirenja tražbine s osnove uzdržavanja djeteta, ovrhu treba provesti za uzdržavanje djeteta, a ostatak plaće može se plijeniti za tražbinu s osnove ovjerovljene isprave.

3. Ovrha na plaći prema Općem poreznom zakonu

U članku 212. OPZ-a/08 određeno je da će se postupci pokrenuti prema odredbama starog Općeg poreznog zakona dovršiti prema odredbama starog Zakona (Nar. nov., br. 127/00 do 150/02 – u nastavku: OPZ/02).

Zbog toga će se i ovrha na plaći, koja je pokrenuta prema starom Zakonu, dovršiti u skladu s njegovim odredbama.

Na porezne ovrhe na plaći, koje su pokrenute nakon 1. siječnja 2009., primijenit će se odredbe OPZ/08.

3.1. Ovrha na plaći prema OPZ/02 (stari OPZ)

OPZ/02 je propisivao posebni ovršni postupak (Glava VI, čl. 123.-156. tog Zakona). Ovršni je postupak, u smislu tog Zakona, bio dio porezno-pravnog odnosa u kojem je porezno tijelo provodilo postupak prisilne naplate poreznog duga na temelju ovršnih i vjerodostojnih isprava.

Prema odredbi članka 127. OPZ/02 ovršna isprava je rješenje o utvrđivanju poreza, a vjerodostojna isprava je knjigovodstveni izlist stanja poreznog duga potpisan od ovlaštene osobe poreznog tijela.

O provođenju ovrhe donosi se rješenje o ovrsi protiv kojeg je dopuštena žalba, koja ne odgađa provedbu ovrhe.

OPZ/02 je u članku 136. propisivao da će se na ovršni postupak propisan tim Zakonom supsidijarno primjenjivati odredbe Ovršnog zakona. To je značilo da će se na ovrhu u poreznim stvarima primijeniti odredbe Ovršnog zakona, ako Općim poreznim zakonom nije propisano drukčije. Nadalje, u članku 139. propisana je pljenidba tražbine ovršenika, konkretno pljenidba dospjele novčane tražbine ovršenika – zaposlenika. Ako je predmet pljenidbe dospjela novčana tražbina ovršenika – zaposlenika, tada ovrhovoditelj (porezno tijelo koje provodi ovrhu) rješenjem nalaže ovršenikovom dužniku – poslodavatelju, da plaću ovršenika isplati u korist propisanih uplatnih računa uzimajući u obzir izuzeća koja su propisana u članku 140. OPZ/02.

Odredbom članka 140. OPZ/02 propisano je da se u postupku ovrhe ne mogu plijeniti sljedeće ovršenikove tražbine:

- po osnovi plaće i s plaćom izjednačenih primanja do visine osobnog odbitka i
- novčana primanja koja su izuzeta od oporezivanja.

Osobni odbitak ovršenika određuje se kao njegov osnovni osobni odbitak i osobni odbitak za uzdržavane članove obitelji.

Novčana primanja radnika koja su bila izuzeta od oporezivanja navedena su u članku 13. Pravilnika o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 95/05 do 123/10), kao neoporezive naknade, potpore, nagrade i drugi primici. To su dnevnice za službena putovanja, potpore za slučaj smrti radnika, naknade za odvojeni život od obitelji, otpremnine prilikom odlaska u mirovinu i dr. Sva su ta primanja prema OPZ/02 izuzeta od ovrhe.

Poslodavac kao ovršenikov dužnik mora prema članku 141. OPZ/02 u roku 15 dana po primitku rješenja o ovrsi obavijestiti porezno tijelo o tome:

- priznaje li tražbinu kao utemeljenu
- koja prava prema tražbini polažu druge osobe
- je li i zbog kojih prava tražbina već zaplijenjena za druge vjerovnike.

Poslodavac bi u roku 15 dana trebao obavijestiti porezno tijelo o tome da priznaje osnovanost tražbine radnika, tj. da nema zapreka da on radniku isplati plaću.

Poslodavac mora također porezno tijelo obavijestiti o tome koja prava prema tražbini (plaći radnika) polažu druge osobe, te je li plaća radnika već zaplijenjena za druge vjerovnike.

Ako poslodavac u roku 15 dana po primitku rješenja nije osporio tražbinu ovršenika-zaposlenika, a pri isplati plaće nije izvršio nalog poreznog tijela, porezno će tijelo donijeti rješenje o pljenidbi njegovih novčanih sredstava u iznosu dospjelih tražbina ovršenika-zaposlenika.

3.2. Ovrha na plaći prema OPZ/08 (novi OPZ)

OPZ/08 stupio je na snagu 1. siječnja 2009., a njegovim stupanjem na snagu prestao je vrijediti OPZ/02.

Novi Zakon, jednako kao i stari, sadržava odredbe o ovršnom postupku (Glava VI., čl. 124.-157. OPZ/08).

Prema OPZ/08 ovršni se postupak definira kao dio porezno-pravnog odnosa u kojem porezno tijelo provodi postupak prisilne naplate poreznog duga na temelju ovršnih i vjerodostojnih isprava. Kao ovrhovoditelj u tom se postupku javlja porezno tijelo, dok se kao ovršenik javlja porezni obveznik ili njegov jamac od kojeg se naplaćuje porezni dug iz porezno-dužničkog odnosa.

U vezi sa zapljenom plaće prema odredbama OPZ/08, taj Zakon u članku 139. određuje da se ovrha može provesti na novčanoj tražbini ovršenika, pokretninama, drugim imovinskim, odnosno materijalnim pravima, te na nekretninama. Pod novčanom tražbinom ovršenika najčešće se misli na plaću radnika, tj. tražbinu koju radnik ima prema poslodavcu za obavljani rad.

Ako je predmet pljenidbe plaća, tj. dospjela novčana tražbina ovršenika-zaposlenika, tada će na temelju članka 141. stavak 6. OPZ/08 ovrhovoditelj rješenjem naložiti ovršenikovom dužniku-poslodavatelju da plaću ovršenika isplati u korist propisanih uplatnih računa, uzimajući u obzir izuzeća koja su u članku 142. utvrđena kao nepljenive tražbine (izuzete od ovrhe). Primjerak rješenja dostavlja se ovršeniku-zaposleniku i ovršenikovu dužniku-poslodavatelju.

Ako ovršenikov dužnik-poslodavatelj nije u roku osam dana od dana primitka rješenja osporio tražbinu ovršenika-zaposlenika, a pri isplati plaće nije izvršio nalog poreznog tijela, porezno će tijelo donijeti rješenje o pljednibi njegovih novčanih sredstava u iznosu dospjelih tražbina ovršenika-zaposlenika.

Člankom 142. OPZ/08 utvrđene su nepljenive sljedeće ovršenikove tražbine:

- po osnovi plaće i s plaćom izjednačenih primanja do iznosa minimalne plaće u Republici Hrvatskoj utvrđene prema propisu o minimalnoj plaći i
- novčani primici koji su izuzeti od oporezivanja prema posebnim propisima.

Minimalna plaća je u Republici Hrvatskoj uređena Zakonom o minimalnoj plaći (Nar. nov., br. 67/08). Visina minimalne plaće utvrđuje se jednom godišnje u lipnju tekuće godine te se njezin porast veže uz realan rast BDP-a iz prethodne godine prema objavi Državnog zavoda za statistiku. Minimalna plaća za razdoblje od 1. lipnja 2011. do 31. svibnja 2012., prema objavi Državnog zavoda za statistiku (Nar. nov, br. 58/11 i 60/11) iznosi 2.814,00 kuna.

To znači da Porezna uprava za poreze i druga javna davanja (carine, pristojbe, doprinosi, naknade za koncesije, novčane kazne za porezne prekršaje i sva druga davanja čije je utvrđivanje i/ili naplata i/ili nadzor prema posebnim propisima u nadležnosti poreznog tijela) **može iz plaće ovršenika plijeniti sve iznose iznad iznosa od 2.814,00 kuna.**

Primjerice:	
■ neto plaća ovršenika	3.500,00 kn
■ minimalna plaća RH	2.814,00 kn
■ može se plijeniti u poreznoj ovrsi	686,00 kn

I u OPZ/08 utvrđene su obveze očitovanja ovršenikovog dužnika, u ovom slučaju poslodavca. Tako dužnik ovršenika mora ovrhovoditelja u roku osam dana od dana primitka rješenja o ovrsi na tražbini ovršenika, obavijestiti o tome:

- priznaje li tražbinu kao utemeljenu
- koja prava prema tražbini polažu druge osobe te

- je li i zbog kojih prava tražbina već zaplijenjena za druge vjerovnike.

Porezno tijelo koje je donijelo rješenje o ovrsi provjerit će navode dužnika ovršenika te odlučiti o obustavi ili nastavku postupka.

3.3. Prednosni red prema rješenju o ovrsi poreznog tijela

Kako Opći porezni zakon ne sadržava odredbe o prednosnom redu, a na prednosni red rješenja o ovrsi poreznog tijela se ne mogu primijeniti odredbe Ovršnog zakona o prednosnom redu (datum primitka ovršnog prijedloga na sudu), **ostaje za zaključiti da se prednosni red takvih rješenja može određivati samo po danu njihovih primitaka kod poslodavca.**

U tom bi se slučaju prednosni red takvih rješenja određivao na isti način kao i prednosni red suglasnosti o zapljeni plaće.

Potraživanja poreznog tijela prema plaći radnika nemaju prioritet u odnosu na druge tražbine te je porezno tijelo u ravnopravnom odnosu na ostale vjerovnike.

Valja skrenuti pozornost na odredbu članka 4. stavak 5. OZ-a, prema kojoj predmet ovrhe ne mogu biti tražbine po osnovi poreza i drugih pristojbi. **U praksi to znači da se tražbina koja se već plijeni na temelju rješenja poreznog tijela, više ne može zaplijeniti na temelju isprave koja je donesena u skladu s Ovršnim zakonom. Iznimka od tog pravila vrijedi za tražbine po osnovi naknade za uzdržavanje djeteta, gdje je utvrđena prednost u odnosu na sve druge ovršne naslove neovisno o vremenu njihovog nastanka.**

4. Prednosni red kod plaćanja sindikalne članarine

Prema odredbi čl. 250. Zakona o radu, *na zahtjev i u skladu s uputama sindikata, a uz prethodnu pisanu suglasnost radnika – člana sindikata, poslodavac je dužan obračunavati i iz plaće radnika ustezati sindikalnu članarinu te je redovito uplaćivati na račun sindikata.*

S obzirom na to da ta izjava nije javnobilježnički ovjerovljena niti je solemizirana, nema prednost pred drugim ovršnim naslovima ako dođe do konkurencije u naplati različitih tražbina koje prema Ovršnom ili drugom zakonu imaju prednost prema pravilima o prednosnom redu.

5. Ovrha na plaći od 01. srpnja 2012.

Promjene u odnosu na ovrhe do 30.06.2012. u bitnom se osnose na prednosni red pljenidbe. Prednosni red od 01. srpnja 2012. uređen je odredbama čl. 102. OZ/10.

Prema odredbama tog članka **prednosni red određuje se prema datumu, satu i minuti ovršnog naloga ili rješenja o ovrsi** Financijskoj agenciji, **odnosno ovršenikovom dužniku, osim ako nekim zakonom nije drugačije propisano.**

Ako su ovršni nalozi li rješenja o ovrsi više ovrhovoditelja primljeni kod ovršenikovog dužnika istoga dana, a ne može itrditi vrijeme njihovog primitka, tražbine imaju isti prednosni red, a tražbine s istim redom prvenstva namiruju se razmjerno, ako se ne mogu namiriti u cijelosti.

Prednost u namirenju je slična prijašnjem uređenju, s time da je **relevantan trenutak predaje ovršnog naloga ili rješenja o ovrsi (dakle, više ne prijedloga za ovrhu)** ovršenikovom dužniku.

No česte će biti situacije da će poslodavci već provoditi ovrhu na plaći u trenutku kada tijekom 2012. prime nove ovršne naloge ili rješenja o ovrsi na koje se primjenjuje OZ/10.

U takvim situacijama, prilikom određivanja prednosnog reda, **poslodavci će trebati uzeti u obzir sve ovrhe i prednosne redove**

koji kod njih postoje i ovisno o tome određivati redosljed naplate.

Prema tome, ako je neka tražbina do 30. lipnja 2012. stekla prvenstvo u naplati, to će prvenstvo zadržati.

Nova se ovrha treba uklopiti u postojeće stanje.

Jednako tako, pojavi li se tijekom ovrhe po nekoj drugoj osnovi potreba ovrhe radi naplate uzdržavanja djeteta, ta će ovrha imati prednost pred svim drugim ovrhama koje ne predstavljaju ovrhu radi uzdržavanja djeteta neovisno o tome kada su ovrhe započete, odnosno neovisno o okolnosti vremenskog prioriteta.

Glede ostalih odrednica OZ/10 koje se primjenjuju od 01. srpnja 2012. (u bitnom odložene odrednice s javnim ovršiteljima) ovdje ne dotičemo, jer će njihova primjena vjerojatno biti uvjetovana izmjenama zakona o odgovarajućem dijelu.

6. Pljenidba radi potraživanja poslodavca prema radniku

6.1. Pljenidba uz suglasnost radnika

Odredbom čl. 88. Zakona o radu propisano je da poslodavac ne smije bez suglasnosti radnika svoje potraživanje prema radniku jednostrano naplatiti obustavom pri isplati plaće ili nekog njezinog dijela, odnosno obustavom pri isplati naknade plaće ili dijela naknade plaće.

Ako to učini poslodavac čini prekršaj a radnik ga može i tužiti za isplatu te svote koja je protuzakonito obustavljena.

Suglasnost za obustavu radi naplate poslodavčevog potraživanja radnik može dati tek nakon nastanka potraživanja, ne i prije, te bi takva suglasnost dana prije nastanka potraživanja bila bez pravnog učinka.

Ako radnik odbije dati suglasnost, poslodavac može tražiti sudsku zaštitu svojih prava, ali obustavu ne može realizirati sve dok pravomoćnu presudu ne provede u ovršnom postupku ako radnik na želi dragovoljno ispuniti svoju obvezu niti nakon što je utvrđena pravomoćnom sudskom odlukom.

Pritom je najbitnije razjasniti prednosni red u naplati. Kada suglasnost za zapljenu plaće radnik poslodavcu nije dao u obliku javnobilježnički ovjerovljene odnosno solemnizirane isprave, prema Ovršnom zakonu suglasnost ne bi imala prednost u naplati jer se njome ne stječe založno pravo.

Prema tome, obustava poslodavčeve tražbine bila bi dopuštena ako bi nakon obustave prema prednosnom redu još preostao slobodni dio plaće radnika.

6.2. Pljenidba s osnove danih kredita (zajmova)

Odredbom čl. 141. st. 5. OPZ/08 propisano je da se na pljenidbu tražbine koju poslodavac ima prema zaposleniku na temelju danih robnih, potrošačkih i drugih kredita odgovarajuće primjenjuju odredbe OPZ-a o pljenidbi plaće, s tim da je odredbom čl. 138. OPZ-a propisano da ako OPZ-om nije drukčije uređeno, na ovrhu se primjenjuje Ovršni zakon.

U pogledu ovrhe na plaći, OPZ propisuje da se u postupku ovrhe ne može plijeniti s osnova plaće i s plaćom izjednačenih primanja do svote minimalne plaće u RH utvrđene prema propisu o minimalnoj plaći (čl. 142. OPZ-a).

Na temelju ove odredbe, u 2011. i dalje s osnove plaće zaštićena je svota od 2.814,00 kn, koliko iznosi minimalna plaća. U primjeni odredbe čl. 141. st. 5. OPZ-a glede naplate robnih, potrošačkih i drugih kredita, tada bi se plaća s te osnove mogla plijeniti do svote mi-

nimalne plaće, uz primjenu Ovršnog zakona u pogledu prednosnog reda sukladno čl. 138, OPZ-a.

7. Pravila o uračunavanju ispunjenja

Pravila o uračunavanju ispunjenja bitna su kako bi poslodavci znali po kojem će redosljedu obavljati uračunavanje ispunjenja prema rješenjima ili suglasnostima o zapljenu plaće.

Odredbe o uračunavanju kamata i troškova sadržane su u članku 172. Zakona o obveznim odnosima (Nar. nov., br. 35/05 i 41/08). Prema tim se odredbama postupa kad dužnik (ovršnik) osim glavnice duguje kamate i troškove.

Ako se dakle, radi o slučaju da radnik pored glavnice duguje i kamate i troškove, onda poslodavac u provođenju rješenja o ovrsi mora prvo namirivati troškove, zatim kamate, te nakon toga glavnice.

Činjenica je da takav način uračunavanja kamata i troškova na osobe koje vrše takve obračune postavlja dodatne zahtjeve, ali je to, što se zakona tiče, jedini ispravan način.

Odredbe o uračunavanju sadržavaju i Opći porezni zakoni. U članku 114. i staroga i novoga Općeg poreznog zakona utvrđen je redosljed plaćanja kad porezni obveznik duguje poreze, kamate i troškove, kao i plaćanje duga za više vrsta poreza.

Ako porezni obveznik duguje više vrsta poreza, a uplaćeni iznos nije dovoljan za plaćanje ukupnog poreznog duga, tada se pojedine vrste poreza naplaćuju prema redosljedu njihovog dospijeaća. Kod iznosa koji dospijevaju istodobno, redosljed naplate određuje porezno tijelo.

8. Financijsko i računovodstveno poslovanje poslodavatelja u ovrsi na plaći

S obzirom na određene zakonske obveze koje za poslodavatelja u ovrsi proizlaze iz Ovršnog i drugog zakona, valja se podsjetiti da su poslodavatelji u obavljanju poslova ovrhe na plaćama vlastitih zaposlenika obvezatni osigurati uredno i pravilno odvijanje financijskog i računovodstvenog poslovanja radi pravovremene obustave i isplate ovrhovoditeljima njihovih tražbina za koje se na temelju valjanih isprava provodi ovrha.

To praktično znači vođenje evidencije o primljenim ovršnim ispravama za svakog zaposlenika ovršenika, obračunavanje utvrđene obustave na plaćama te isplatu obustavljenih iznosa ovrhovoditeljima u skladu s vremenskim prednosnim redom naplate.

Obračunavanje obustava iz plaća iskazuje se u isplatnim listama plaća zaposlenika, a isplata ovrhovoditeljima obavlja se, u pravilu, doznakom na žiro-račun ili tekući račun ovrhovoditelja koji se vodi kod ovlaštene organizacije za platni promet.

Radi ilustracije u nastavku prikazujemo pojednostavljeni primjer poslovanja obračuna i plaćanja te knjiženje obustave iz plaće zaposlenika prema pretpostavljenim podacima.

OPIS	KUNA
Iznos za isplatu plaće zaposlenika na temelju isplatne liste (obveza za čiste plaće)	65.550,00
Obustava plaće na temelju valjanih isprava o ovrsi	21.500,00
Ostatak za isplatu	44.050,00
Doznaka na tekuće račune zaposlenika	44.050,00
Doznaka na žiro-račune ovrhovoditelja	14.200,00
Doznaka na tekuće račune ovrhovoditelja - građana	5.050,00
Poštanke uputnice ovrhovoditelja - građana	2.250,00

Knjiženje:

Opis	Konto	Duguje	Potražuje
Obračun plaće			
Obveze za neto plaće	2710		44.050,00
Obveze za sudske i druge zabrane (analitički)	2711		21.500,00
Bruto plaće radnika	2700	65.550,00	
Doznaka obveza iz neto plaće			
Obveze za neto plaće	2710	44.050,00	
Obveze za sudske i administrativne zabrane (analitički)*	2711	19.250,00	
Žiro-račun	1000		63.300,00
Podizanje gotovine za poštanske uputnice			
Blagajna	1020	2.250,00	
Žiro-račun – prijelazni račun	1008		2.250,00
Poštanske uputnice			
Obveze za sudske i druge zabrane (analitički)	2711	2.250,00	
Blagajna	1020		2.250,00

*Žiro-račun ovrhovoditelja 14.200,00 + tekući račun 5.050,00 kn.

Bilješke
